

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

§. 2. Reuocari ne possit priuilegium onerosum, & remuneratorium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

ita voluntati de los Reyes, que se puedan del todo reuocar. Quia
lex videtur esse contraria, tum dicitur, tum l. 6. cod. de iur. i. 10. lib. 5.
ubi dicitur, Las causas que el Rey diere a alguno, no se las pueda
quitar ni en otro alguna sin culpa. Quia, vt bene explicat Ma-
tiencz. l. 5. loquitur in quodam specialis facto, scilicet in benefi-
ciis factis à Rege ex sola eius voluntate, sine consilio procedi-
tum; vel loquitur de beneficiis, quæ à Rege fiunt de redditibus
sibi propriis, quales Hispani vocantur *uros*. Si enim de his
feodum gratis alicui concedatur à Rege; poterit pro libito reuo-
cari, quia conceditur sub hac conditione, vt duret, quoties
concedenti placuerit: & traditur in l. 1. sine, tit. 26. part. 4. In
aliis vero privilegiis, & concessionibus retinenda est communis
sententia, non posse pro libito concedentis reuocari.

4. Sed inquires, quæ causa legitima sit ad reuocandum
privilegium acceptatum à privilegiato, & cuius ipse habet
dominium?

Respondeo, si privilegium non subdito fuit concessum, &
ab illo acceptatum, nulla in concedente relinquatur reuocandi
potestas, nisi in casu, in quo donatio perfecta reuocari potest;
quia concedens non habet potestatem, neque in personam pri-
uilegiati, neque in bonis illius; non igitur poterit privilegia-
tum acceptatum priuilegio priuare: sicut enim Princeps ob bo-
nam sui regni, non potest alterius regni subditum priuare bo-
nis, ita neque poterit priuilegiis illi concessis, quia iam illa pri-
uilegia bona sunt illius, & non concedenti subiecta: sic cum com-
muni sententia docet Anon. Gabr. lib. 3. tit. de iure quæsitæ non
relinquenda, conclus. 6. num. 20. Matienz. lib. 5. recopil. tit. 10. l. 6.
gloss. 1. n. 4. Dixi, nisi in casu, in quo donatio perfecta reuocari
potest: quia huius privilegij concessio, est quædam donatio;
ac proinde ex illa causa, ex qua donatio reuocari potest, & pri-
uilegium hoc reuocabile est: & notauit Matienz. cum aliis
supra.

Sed dices. Poterit privilegium non subdito concessum cede-
re in grave detrimentum concedentis vel regni. Ergo in tali
casu poterit reuocari.

Respondeo ex illa causa, etiam donatio perfecta videtur
reuocabilis, quod mirum si etiam privilegium reuocetur: Adde
illam proprie non esse reuocationem, sed cessationem privilegij
ex noua rerum mutatione; videtur enim concedi sub tacita
conditione, dummodo damnum non sit concedenti, & regno.
Aliis si concessum fuisset ea intentione vt extendere-
retur ad eorum, in quo præiudicium graue concedenti vel eius re-
gno affertur, esset irrationabilis concessio, sic Suarez lib. 8. c. 37.
num. 3. Si vero privilegium subdito fuerit concessum, clarum
est reuocari posse ex illis causis, quibus donatio perfecta reuo-
cabilis est. Item quoties in grauem iacturam Regis, vel regni
cedit, vt ex non subdito diximus. Adde non solum ob has ratios-
nes posse subdito reuocari privilegium acceptatum, & cuius ip-
se habet dominium, sed etiam, quoties ad publicam utilitatem
spectauerit talis reuocatio; quia cuiusvis bona subditi subdan-
tur dispositioni Principis in ordine ad publicam utilitatem, Ergo
in illis casibus, in quibus potest Princeps subditos priuare
bonis suis, poterit & privilegia illis concessa reuocare. Adde
hanc non esse tam reuocationem, quam cessationem privilegij;
videtur enim sub hac tacita conditione concessa, vt duret,
quoties ad publicam utilitatem, eorum cessatio non pertinuerit:
sic docet multis rebus Matienz. lib. 5. tit. 10. l. 6. gloss. 1.
num. 11. & 12. Suarez numer. 5. Basilus lib. 8. cap. 19. §. 2.
num. 13.

5. Sed inquires secundo, an quoties Princeps reuocat pri-
uilegium alicui concessum, quodque absque causa valide reuo-
care non potest, teneatur probare causam, vel sufficiat, si adesse
affirmet?

Respondeo probabilis videri teneri probare causam; aliis
nihil esset firmum, sed facilissimo negotio posset Princeps ius
tertio quantum auferre: sic docet multos allegans Matienz.
lib. 5. recopil. tit. 10. leg. 6. glossa 1. n. 16. reddi que rationem;
quia ubi aliquid pertinetur ex aliqua causa, & ea deficiente est
prohibitum, satis non est causam exprimere, nisi verè proberetur:
& docet Bart. in l. si forte, per illum textum, ff. de castrensi pe-
cunio, & in l. si donatione, ubi late moderni Cod. de collacione
lib. Ripa lib. 2. respons. tit. de scriptis, cap. 19. num. 19. latissime
omnium Aymon Craterra de antiquis temporibus in princ.
num. 16. & deinceps vt que in finem.

6. Inquires tertio, an requiratur non solum iusta causa ad
validam reuocationem huius privilegij, sed etiam aliqua illius
compensatio? Videtur requiri, quia priuatur privilegiatus ius-
tam quæsitio. Ergo est illi debita satisfactio: si enim aliis bonis
priuatur, debet Princeps recompensationem quoad posse
facere. Ergo etiam debet pro privilegio, quod bonum illius
est. Nihilominus tamen probabilis censo, non requiri ex ius-
tissima compensationem. Quia licet privilegium sit bonum pri-
uilegiati, est tamen bonum gratis illi donatum. Ergo habet
conditiones donationis, quæ reuocari absque compensatione
potest, cum adest legitima causa reuocandi. Non enim concedens
privilegium gratis, intendit hanc sibi obligationem im-
ponere non reuocandi, causa iusta intercedente, nisi facta re-
compensatione; sed potius præsumitur concedere sibi potesta-

te reuocandi absque recompensatione, cum iusta causa inter-
cesserit: & ita relato Decio in cap. nouit, num. 7. verbo quar-
da fallit, de iudiciis, docet Suar. lib. 8. cap. 37. num. 9. Basil. de
Leon lib. 8. cap. 19. §. 2. n. 13. Bonacina disp. 1. quæst. 3. punct. 2.
§. 3. num. 3.

§. II.

Reuocari posse privilegium onerosum, &
remuneratorium.

- 1 Non potest hoc privilegium reuocari, nisi causa boni commu-
nis intercedat, & satisfactio à reuocante exhibeatur.
- 2 Dispensationes concessæ pro foro externo non possunt, nisi su-
pra dictis conditionibus intercedentibus reuocari.
- 3 Privilegia concessa in Bulla non reuocantur anno lubilai.
- 4 Extenditur doctrina ad privilegium remuneratorium.
- 5 Probabilitate non caret ad huius reuocationem requiri com-
pensationem.
- 6 Explicatur quid requisitum, vt privilegium censetur con-
cessum in remuneracionem.
- 7 Censeantur probata merita, si concedens adesse affir-
met.

1. Privilegium concessum per contractum, id est, sub onere
alicuius pretij, vel operis exhibendi, reuocari à conceden-
te non potest; nisi legitima causa interueniat, quæ nulla alia est,
nisi communis boni, & utilitatis publicæ; iuxta superius dicta;
& in iure tenetur reddere pretium, si accepit, quod si pretium
non accepit, sed opus iniunxit, tenetur reddere æquivalentiam
illius operis, aliis nulla erit reuocatio, vt potest inuisa sic multis
allegatis probat Matienz. lib. 5. noua compilat. tit. 10. leg. 6.
gloss. 1. n. 13. Gregor. Lopez leg. 2. tit. 1. part. 2. verbo, buen
cambio, per text. ibi Sanch. lib. 8. disp. 33. n. 9. Suar. alios alle-
gans lib. 8. cap. 37. n. 5. Salas disp. 17. sect. 14. n. 70. & disp. 20.
sect. 4. n. 22. vbi prædicta temperat, præcipue tamen sect. 18.
n. 26. Bonac. disp. 1. q. 3. §. 3. n. 2. Valquez in opusculo
c. 6. §. 2. dub. 1. num. 55. & dub. 2. n. 33. Lessius lib. 2. de iustit.
c. 33. dub. 4. n. 35. Bail. de Leon lib. 8. de mutim. cap. 19. §. 2.
num. 13. Azueved. lib. 1. recopil. tit. 3. leg. 4. n. 41.

2. Ex hac doctrina inferuntur primò dispensationes concessas
pro foro externo à Pontifice in gradibus prohibitis ad con-
trahendum matrimonium, non posse ab eodem reuocari, nisi
causa iusta intercedat, & in iure reddatur pretium ei, cum quo
fuit dispensatum; sic Sanch. supra n. 13. Bonacina n. 1. Bail.
n. 13. Salas disp. 10. sect. 18. sub finem. Et ratio est manifesta:
quia data est dispensatio, & privilegium ob pecuniam solu-
turam.

4. Inferuntur secundo, privilegia in Bulla cruciata concessa
non reuocari per lubilium, quod olim centesimo anno conce-
di solebat, & nunc 25. anno conceditur, quamvis Pontifex di-
cat se reuocare omnes gratias, privilegia, & faciat res singula-
ribus personis quacunque dignitate fulgentibus, etiam Regi-
bus ex quacunque causa sint concessa: ad ius non reuocantur
concessa in Crucjata, quia illa sunt concessa sub contractu onero-
so, cuius debebat specifica mentio fieri; concessa enim sunt
privilegia Bullæ singulis, quia singuli signantur illam elemo-
synam tribuere, & non aliis; vt constat ex illi. vbi, porque days
tanta limosna os concedo, &c. debebat in iure reddi vnicuique
elemosyna data, aliis reuocatio esset iniusta, & nulla: & ita
tradit Henric. lib. 7. de indulg. cap. 21. n. 7. Manuel in exposi-
tione cruciata, §. 12. num. 13. Bonacina disp. 1. quæst. 3. punct. 8. §. 3.
n. 13. Salas disp. 20. de legit. sect. 18. circa finem, §. hinc colligi-
tur, Sanch. disp. 13. n. 10. & testatur Clementem VIII. sic ex-
plicasse, & anno 1615. in tota Hispania publicata fuit Crucja-
ta, & valorem habuit, & Pontifex Urbanus VIII. declarauit 15.
Februarij non esse eius mentem per lubilium Romanum gratias
indulgentias, & facultates in Crucjata concessas suspendi,
idem tradit Bail. de Leon lib. 8. de dispensationibus, cap. 19.
n. 13. vbi addit hæc valide obseruanda esse ad ea, quæ nonnulli
dicunt de reuocatione Bullæ comparatione Religiosorum.

4. Idem quod dicimus de privilegio dato per contractum
onerosum dicendum est de privilegio remuneratorio, siue re-
muneratio fuerit debita ex iustitia siue ex gratitudine; quia
quocunque modo debita sit, cedit priuilegiatus illius debito ob
privilegium sibi concessum: eaque de causa transit in contra-
ctum sic relato Felino cap. nouit. de iudiciis, n. 11. docet Sanch.
supra n. 5. Basil. n. 13. Suarez n. 6. Matienz. lib. 5. recopil. tit. 10.
leg. 6. glossa 1. n. 18. latius dixit in 7. leg. 1. glossa 1. & glossa
9. Bonacina n. 2.

5. Sed est difficultas, an non solum ad huius reuocationem
causa publica requiratur, sed etiam aliqua compensatio. sicuti
diximus de privilegio concessa per contractum onerosum?
Negant, erit dubitantes. Suar. Basil. Bonac. quando remuneratio
non est debita ex iustitia sed solum ex gratitudine. Et ratio est
potest, quia reuocans privilegium reducit res in pristinum
statum; & consequenter reddit privilegiato sua merita, quo-
rum

DE
ASTRO
PALATIO
TONI
IIII
E. IV.

rum cessionem fecerat ob privilegium: cum autem illa merita non exposuerit ex iustitia compensationem, non videtur compensatio illi debita esse. Faceret hoc esse satis probabile: ac probabilitate non caret requiri compensationem ex iustitia, non quidem propter merita practice, sed propter cessionem illorum, quam fecerat ob privilegij consecutionem; quæ cessio pretio quidem est estimabilis, cum sit actio libera damnosa cedenti, & utilis cessionario: quæ tamen nunquam redit, etiam si redeant merita. Quapropter reliqui omnes Doctores eodem modo de privilegio remuneratorio, ac de privilegio per contractum onerosum, & lucratum loquuntur.

6 Secunda est difficultas. Quid requiratur, ut privilegium censetur concessum in præmium, & remunerationem meritorum?

Respondeo non sufficere generalem mentionem meritorum, sed requirunt specialis; ita ut expressè dicat: Ob hæc, & illa merita tibi hoc privilegium concedimus. Ratio est, quia privilegium ob merita concessum debet meritis adæquari, sed non potest constare hæc adæquatio, nisi merita exprimanter. Ergo. Secundo, quia generalis mentio meritorum in privilegio facta potius videtur pro honore privilegij fieri, quam pro veritate. Quapropter repuranda est, ac si facta non fuisset, argument, l. quod venditor, & ibi notatur, ff. de aolo, & l. si quid venditor, & l. seg. ff. de adlit. edict. Tertio, quia obscura, & dubia locutio nullius effectus esse videtur, ex l. ubi autem, §. qui illud, ff. de verb. obligat. l. cum incertis, ff. de legatis 1. l. ultim. C. de annal. except. At generalis locutio meritorum dubia est, & obscura, ex l. prator edixit, in princ. ff. de minoribus. Ergo non amplius valet, quam si apposita non fuisset; & ita tradit pluribus errorans Tiraquell, in l. si unquam, C. de reuoc. donat. verbo donatione largitus, n. 85. Socin, conf. 395. n. 8. vers. 4. casus, lib. 2. Matienz. lib. 5. recop. tit. 10. l. 15. gloss. 12. n. 2.

7 Tertia est difficultas, an hæc merita censentur probata ex eo solum, quod concedens privilegium illa esse asseruerit?

Respondeo, si merita specialiter fuerint expressa, sufficienter censentur probata ex Principis asseritione, maxime si per instrumentum publicum id asserit: sed si solum generaliter dixerit, quia est bene mentus, sic lal, consil. 227. vol. 9. vers. 9. pro ista parte, lib. 2. Gregor. Lopez in l. 3. tit. 10. p. 2. verbo la mercede, & multis allegatis Matienz. lib. 5. recop. tit. 10. l. 6. gloss. 1. n. 19. & l. 15. gloss. 12. n. 5. Limitat autem hæc asseritionem Matienz. & Greg. Lopez, & Tiraquell, in d. l. si unquam, verbo donatione largitus, num. 77. dummodo Princeps prohibitus non sit alienare, nisi præcedant merita: nam tunc secundum communem sententiam merita non probantur, etiam si expressa fuerint. Quia præsumuntur expressa, ut eius donatio valeat, ex l. qui testam. & ibi gloss. ff. de probation. Quod ad hoc verum est, ut non sufficiat, etiam si iuramentum in eius confirmationem addiderit, ut ipse Tiraquell. num. 79. & Matienz. l. 15. gloss. 12. n. 7. probant.

§. III.

Quis possit supradicta privilegia gratuita, onerosa, & remuneratoria reuocare, casu quo reuocabilia sint.

- 1 Concedens, & eius in dignitate successor optime potest.
- 2 Quid dicendum de dispensatione inferioris in lege superioris? Affirmant aliqui posse reuocare.
- 3 Probabilis est oppositum.
- 4 Duo inde inferuntur notanda.
- 5 Quid dicendum de inferiori prelato? An illius superior possit reuocare dispensationem ab illo factam.

1 Clarum est fieri posse à concedente privilegium, & eius successore; quia habet eandem cum illo iurisdictionem. Quod non solum in supremo Pontifice, in quo resolutio certa est, sed etiam in quolibet inferiori habet verum: licet Anton. Gabr. alios referens lib. 3. tit. de iure quæsto non tollendo concl. 7. n. 9. contrarium dicat absque fundamento, ut bene aduertit Suarez illo cap. 37. num. 12. Basil. cap. 19. num. 15. Ratio est, quia privilegium solum iurisdictionem concedentis spectat, & ab ipsius solum voluntate pendet. Ergo poterit sicut supremus illud tollere; quia in illius concessionem tanquam supremus operatur.

2 Difficultas est, an sicut privilegium concedens contra ius proprium, potest validè illud reuocare absque legitima causa; id ipsum possit inferior dispensans, vel concedens privilegium contra legem superioris, quando illi concessa est facultas dispensandi?

Affirmant aliqui fieri posse. Tum quia facultas ab his Prelatis concessa habet tacitam conditionem, ut perscreret quoties ab ipsis non fuerit reuocata. Tum quia ipsi intendunt per dispensationem factam non derogare suæ iurisdictioni, sic tra-

dit Bonacina disp. 1. q. 3. punct. 8. §. 3. n. 11. reputat probabile Suar, lib. 8. cap. 37. n. 15.

3 At mihi probabilis est, validè inferio rem absque causa, reuocare non posse dispensationem à se factam: causa autem interueniente, posse, docet Sanch. disp. 33. n. 12. cum glossa e. cum ex eo, verbo septennium, de elect. in 6. & ibi Archidia. Dominic. Francus, & alij. Romao. singul. 519. Salas disp. 20. de legibus, sect. 18. fn. Balilius de Leon lib. 8. cap. 19. num. 15. & reputat probabile Suarez num. 14. & 16. addit: cum conceditur pro tempore limitato dispensatio, valde probabile esse reuocari non posse, argument. textus in cap. unico, de commo. dano, ubi dicitur rem commodatam ad certum usum, vel tempus, non posse ante illud repeti: & subdit rationem, cum non deceat beneficio nos decipi, sed iuari. Item quia pro toto illo tempore abstulit legem superioris, quam ipse inferior restituere non potest. Ratio verò generalis ea est, quia inferior non potest validè dispensationem in lege superioris, concedere, absque causa. Ergo neque etiam poterit dispensationem iam concessam absque causa reuocare: cum enim ex voluntate superioris operatur, non est vnde colligatur voluntatem superioris esse, ut validè absque causa reuocet, eam tamen absque causa non possit validè concedere? Neque obstat ratio in contrarium, quia dispensatio fuit absoluta, & grauis fingetur habuisse conditionem.

4 Ex quo inferunt primò, non posse absque causa Episcopum reuocare licentiam parochi concessam ad non refundendum, vel ad differendos ordines ratione studij, quia est dispensatio in lege superioris, quam ipse demò stabilire non potest: sic docent Sanchez, Salas, Basil. & alij, num. precedenti relati. Secundo inferunt dispensationes à sacra Penitentia concessas non posse absque causa ab ipsamet reuocari ex eadem rationem. Quia voluntas Pontificis est, ut semper causa interueniente vtatur iurisdictione, sic Salas suprâ, & tenentur reliqui consentire.

5 Sed quid dicendum de inferiori Prelato, an illius superior possit reuocare dispensationem ab illo datam valide absque causa?

Respondeo, si Pontifex sit, qui reuocat, validè reuocare, quia ab illo omnis iurisdictione pendet; & quia potest denuo legem ablatam imponere, & subditum ab alio exemptum illius obligationi subdere: At inferiores Prelati non videntur posse, eo quòd videatur iniustum priuare inferiorum viù legitimo suæ ordinariæ iurisdictionis: sic docet Sanchez disp. 33. numer. 7. cum Suarez, tom. 4. in 3. part. disputat. 2. 6. sect. 3. num. 3. & lib. 8. de legib. cap. 37. num. 17. sine. Basiliius lib. 8. c. 19. num. 15. sine.

§. IV.

Qua ratione facienda est renocatio privilegij, vel dispensationis, ut censetur effectum habere.

- 1 Dupliciter reuocari privilegium potest.
- 2 Clausula generalis in renocatione expressa sufficit.
- 3 Excipiuntur privilegia concessa per modum contractus, oneris, sive remunerationis.
- 4 Item privilegia habentia clausulam, ut non possint derogari.
- 5 Item privilegia inserta in corpore iuris.
- 6 Quid si privilegia sint in Concilio generali, debet expressè illius mentio fieri.
- 7 Sublimitanda hæc sunt, nisi aliter constet de voluntate derogantis.
- 8 Derogatio tacita, que consistit in contrarietate posterioris privilegij, cum antiquo derogat antiquum, si concedatur ex scientia prioris privilegij.
- 9 Quomodo præsumitur hæc scientia, Distinguitur ad eius explicationem triplex derogationis modus.
- 10 Si privilegium insertum sit in corpore iuris lege vniuersali contraria derogatur, secus si extra corpus iuris sit.
- 11 Idem dicendum, cum alio privilegio contrario derogatur; si in corpore iuris sit insertum.
- 12 Proponitur obiectio, & si illi satis.
- 13 Extra corpus iuris privilegium non derogatur, nisi illius fiat mentio, qui tenentur.
- 14 Probabilis est secundum privilegium valere non obstante generali priori.
- 15 Satisfit arg. n. 13. adductis.
- 16 Per sententiam derogari privilegium; quibus probetur.
- 17 Reuocatur, si condemnatur reus in amissione privilegij, seu per sententiam contrariam.
- 18 Satisfit rationibus, n. 16. adductis.

1 Dupliciter reuocari privilegium, vel dispensatio potest. Primò expressè. Secundo tacitè. Expressè reuocatur, quando verbis expressis reuocatio fit. Tacitè reuocatur,